Llwybr Rhifedd

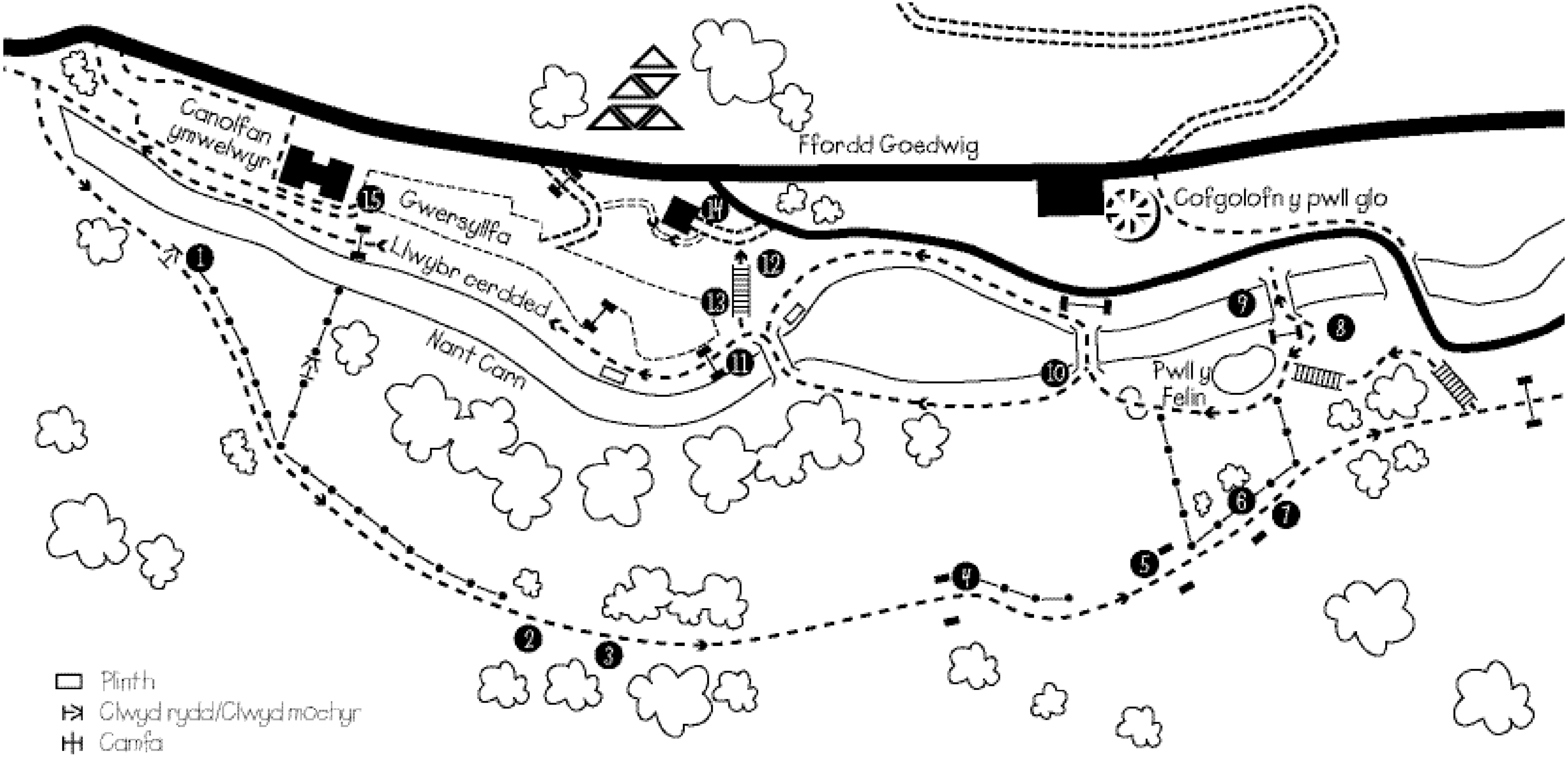

- Plinth
- Clwyd rydd/Clwyd mochyr
- Camfa
- Postyn clwyd
- Clwyd
- Ffens
- Llwybr
- Heol

1. Pyst y Ffens
2. Faint yw oed coeden?
3. Siapiau ar ochr y bryn
4. Llinell rhifau
5. Geofwrdd
6. Cwmpawd a chlinomedr
7. Stoliau
8. Clwyd grom
9. Ffyn Pooh 1
10. O amgylch y llyn
11. Ffyn Pooh 2
12. Grisiau
13. Bwrdd gwyddbwyll
14. Siapiau a phatrymau
15. Seiloffon

1 Edrychwch ar byst y ffens hir. Dewiswch 2 bostyn.
Amcangyfrifwch y pellter rhyngddynt mewn...

1. Camau 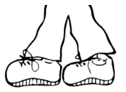 2. Camau hir 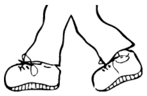 3. Metrau

Enw	Camau		Camau hir		Metr	
	Amcangyfrif	Ateb	Amcangyfrif	Ateb	Amcangyfrif	Ateb

3 **Beth yw'r gost?**

Mae gweithiwr yn ennill £4.50 yr awr. Bydd yn cymryd 8 awr iddo godi'r ffens. Faint bydd y gweithiwr yn ennill?

Dyma tri gwahanol ystod pris am byst ffens.

Faint bydd y gost i ddefnyddio'r gwahanol fathau o bren?

Derwen £1.20	Ffawydden £1.50	Pinwydden 75c

Enw ______________________________

Faint yw oed coeden?

Gall coed dyfu i fod yn hen iawn, gall rhai coed gyrraedd 4,000 oed.

1 Edrychwch yn ofalus ar dopiau'r pedwar boncyff coeden sydd wedi'u gosod yn y tir, wedi'u marcio A, B, C, D. Amcangyfrifwch beth yw oedran y goeden yr oedd y boncyff hwn yn perthyn iddi yn eich barn chi.

Llythyren y Goeden	Amcangyfrif (blwyddyn)

2 Sut gallech chi fesur oedran y goeden yn gywir?

____

____

____

____

3 Cyfrwch y cylchoedd yn ofalus. Sut mae'ch amcangyfrif yn cymharu â gwir oed y goeden?

Enw'r disgybl a llythyren y goeden	Oed y goeden (nifer y cylchoedd)

Enw ______________________________

Siapiau ar ochr y bryn

Edrychwch ar draws y cwm. Allwch chi weld patrymau ar ochr y bryn?

1 Sawl boncyff coeden a ddefnyddiwyd i greu un triongl?

2 Faint o foncyffion ychwanegol sydd eu hangen i wneud...

2 driongl

3 thriongl

4 triongl

3 Allwch chi weithio hafaliad i egluro hyn?

Cyfresi Rhifau

1 Edrychwch ar batrwm y mynydd gyferbyn. Allwch chi ei barhau?

2 Allwch chi barhau'r patrwm hwn?

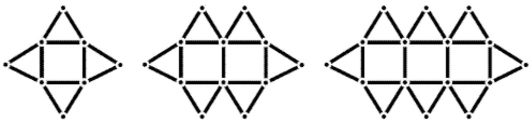

3 Edrychwch ar y rhifau isod ac ysgrifennwch y tri rhif nesaf yn y gyfres

1, 3, 5, 7 — Pa batrwm yw hyn?

2, 4, 8, 16 — Pa batrwm yw hyn?

0.3, 3, 30, 300 — Pa batrwm yw hyn?

3, 7, 11, 15 — Pa batrwm yw hyn?

6, 15, 24, 33 — Pa batrwm yw hyn?

Enw

Llinell Rhifau

Allwch chi weld y llinell hir o byst â rhifau arnynt. Dyma linell rhifau. Isod ceir nifer o weithgareddau y gallwch eu gwneud â'r Rhifau Llinell.

Gweithgareddau...

1 Safwch wrth ymyl eilrif/odrif.

2 Dewch o hyd i rif lluosog 3, 4, 5 ac ati.

3 Ychwanegwch 4 at eich rhif.

4 Dewiswch rif a'i haneru; ei ddyblu; ei dreblu.

5 Neidiwch ar 10, 5, 6.

6 Dewiswch 6 o blant a'u lleoli yn erbyn rhifau a roddir e.e. 4, 8, 12, 16.
A allent adnabod y patrwm?

7 Safwch wrth ymyl rif 2 ddigid sy'n diweddu gydag odrif/eilrif.

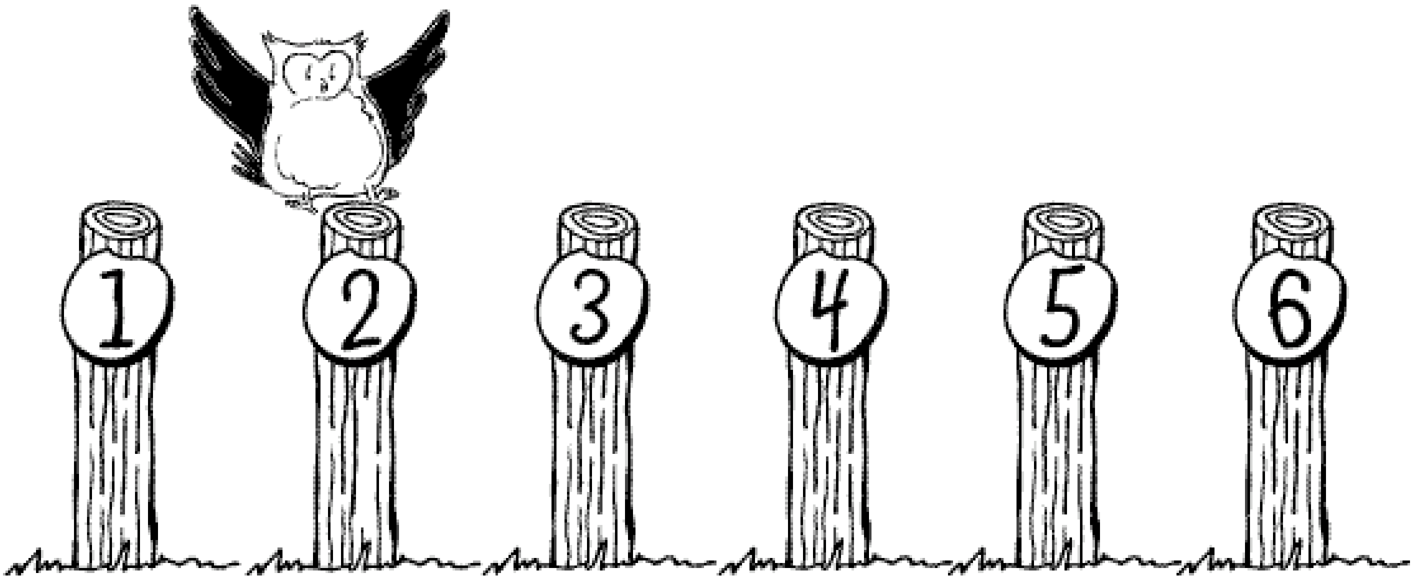

Enw ______________________________

Gweithgareddau (i)

Y lle orau i weld y Geofwrdd yw o'r meinciau pren uwchlaw'r bwrdd.

1 Allwch chi wneud ac enwi'r siapiau hyn? Defnyddiwch y rhaff sydd ar gael.

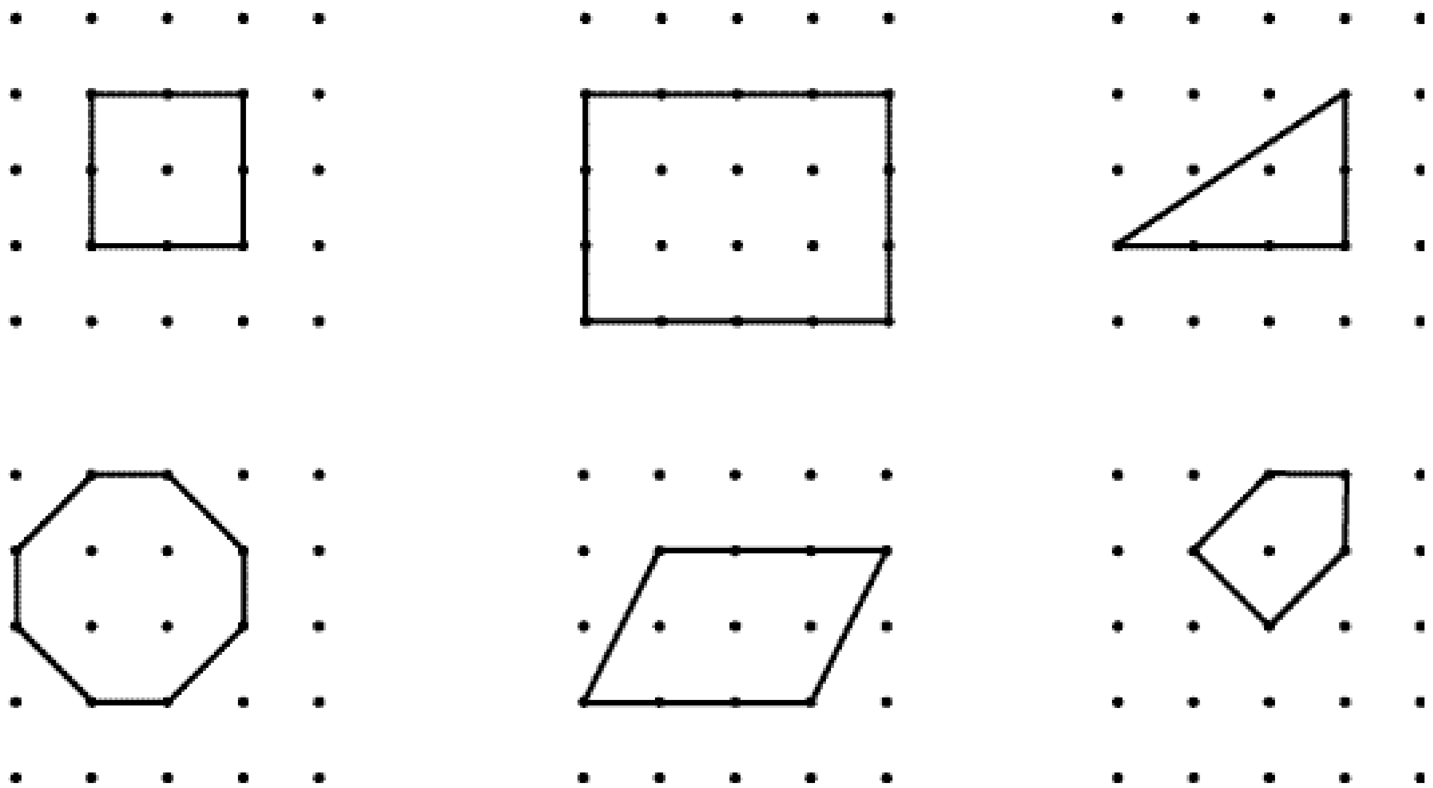

2 Allwch chi wneud y siapiau 2D hyn?

sgwâr	pentagon	trionglau:
petryal	heptagon	hafalochrog
hecsagon	hannercylch	isosgeles
octagon	seren	ongl sgwâr
cylch	pedrochrog	

Gellir defnyddio disgyblion i gyfeirio plant eraill.

A all maint y siapiau amrywio?

Sawl postyn sydd ei angen arnoch i wneud y triongl mwyaf? a.y.b.

Gall amser gyfyngu ar y gweithgareddau hyn.

Enw ______________________

Gweithgareddau (ii)

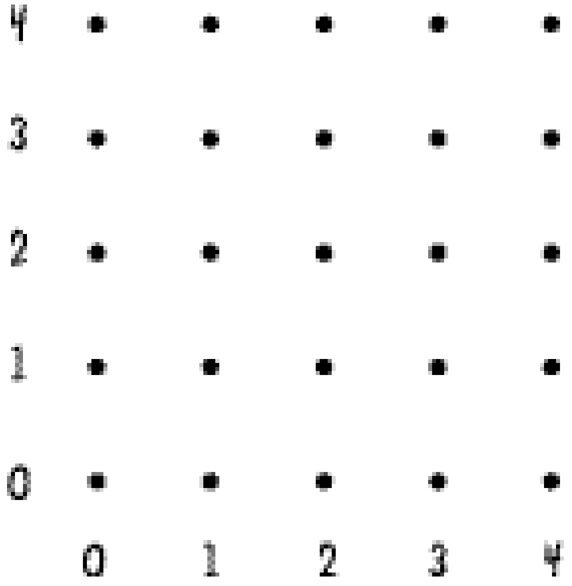

Defnyddiwch y rhaf sydd ar gael.

1 Defnyddiwch y cyfesurynnau ar y geofyrddau i wneud y siapiau hyn. Galwch allan y cyfesurynnau..

1. 1.1 3.3 3.1 1.1
2. 1.1 1.3 3.3 3.1 1.1
3. 1.0 2.0 3.1 2.2 1.1 1.0
4. 1.0 3.0 3.3 1.3 1.0

D.S. Peidiwch ag anghofio – ar draws yn gyntaf

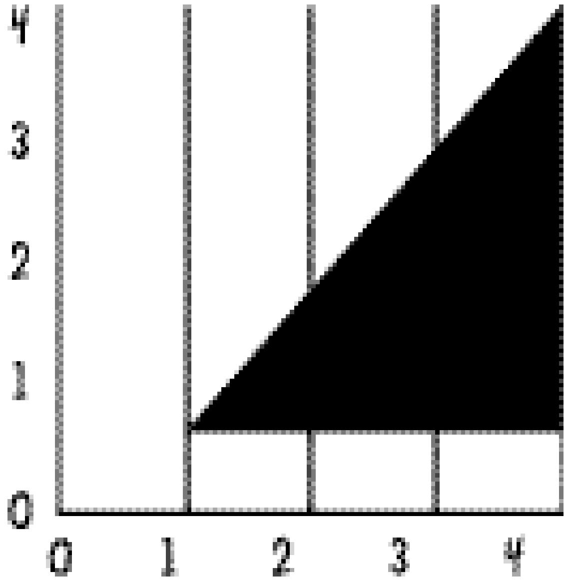

2 Defnyddiwch y geofwrdd gyda'r cyfesurynnau i wneud siâp 2D.

Enw ______________________

Geofwrdd

Llinellau Paralel

Mae gan y siâp hwn linellau paralel.

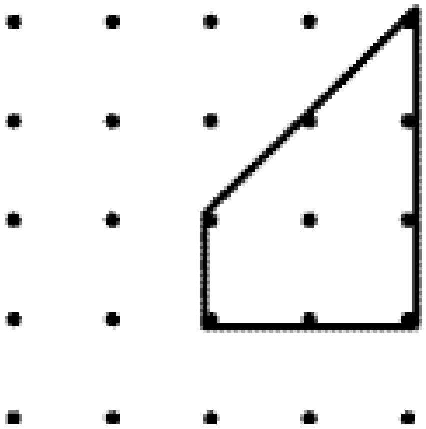

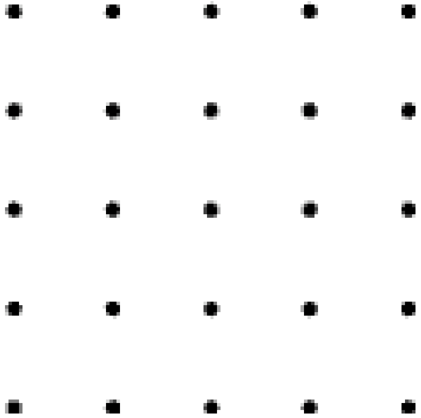

1 Allwch chi gynllunio siapiau gyda un neu ddau bâr o linellau paralel?

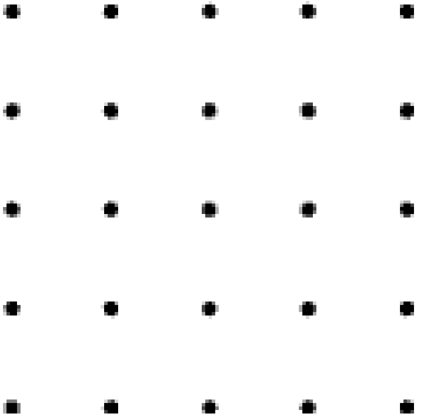

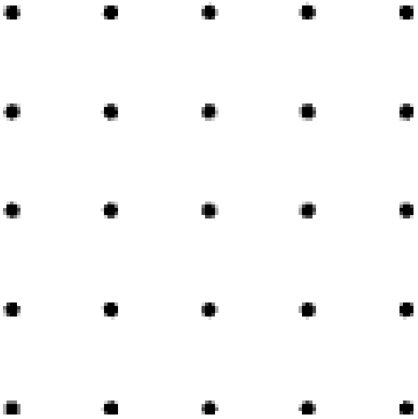

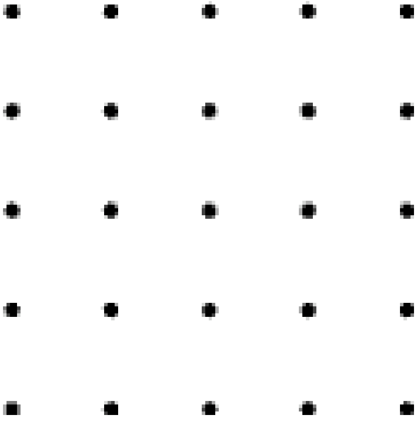

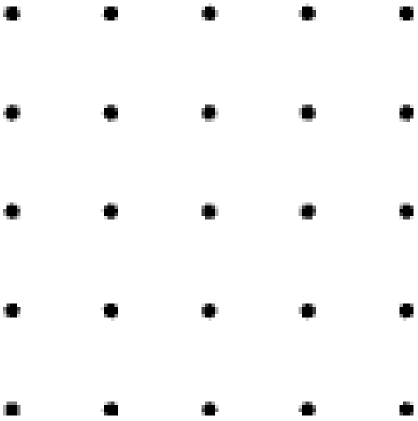

Clinomedr

Mae clinomedr yn declyn all gael ei ddefnyddio i fesur yr ongl i ben gwrthrych, megis coeden neu dŷ. Gall y cwmpawd ar y plinth pren hefyd cael ei ddefnyddio fel clinomedr.

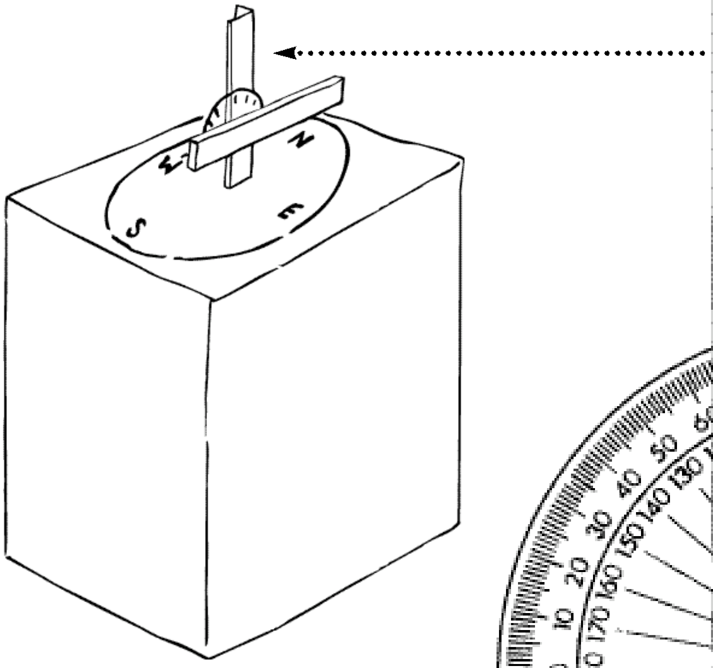

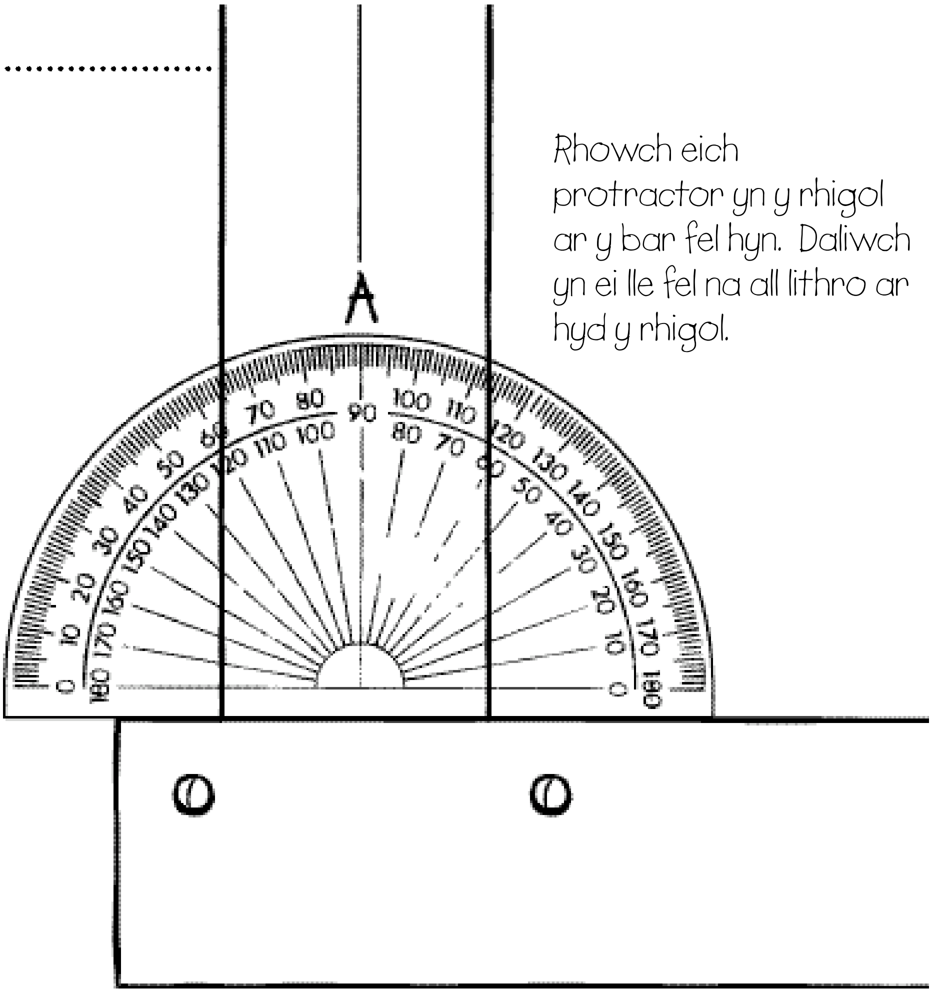

Rhowch eich protractor yn y rhigol ar y bar fel hyn. Daliwch yn ei lle fel na all lithro ar hyd y rhigol.

Trowch y bar nes iddo anelu at bwynt uchaf y bryn gyferbyn (cofiwch y gallwch godi neu ostwng y bar er mwyn ei anelu at y pwynt uchaf

Edrychwch ar set fewnol y rhifau ar y protractor.

1 Beth yw'r rhif lle gallwch weld llinell A drwy'r protractor? Dyma'r ongl i gopa'r bryn mewn graddau.

2 Beth yw'r ongl i ben y goeden fwyaf y tu ôl i chi? graddau

3 Beth yw'r ongl i ben y gofgolofn olwyn weindio'r pwll glo ar ochr arall y dyffryn? graddau

Enw ______________________

Gwaith Cwmpawd

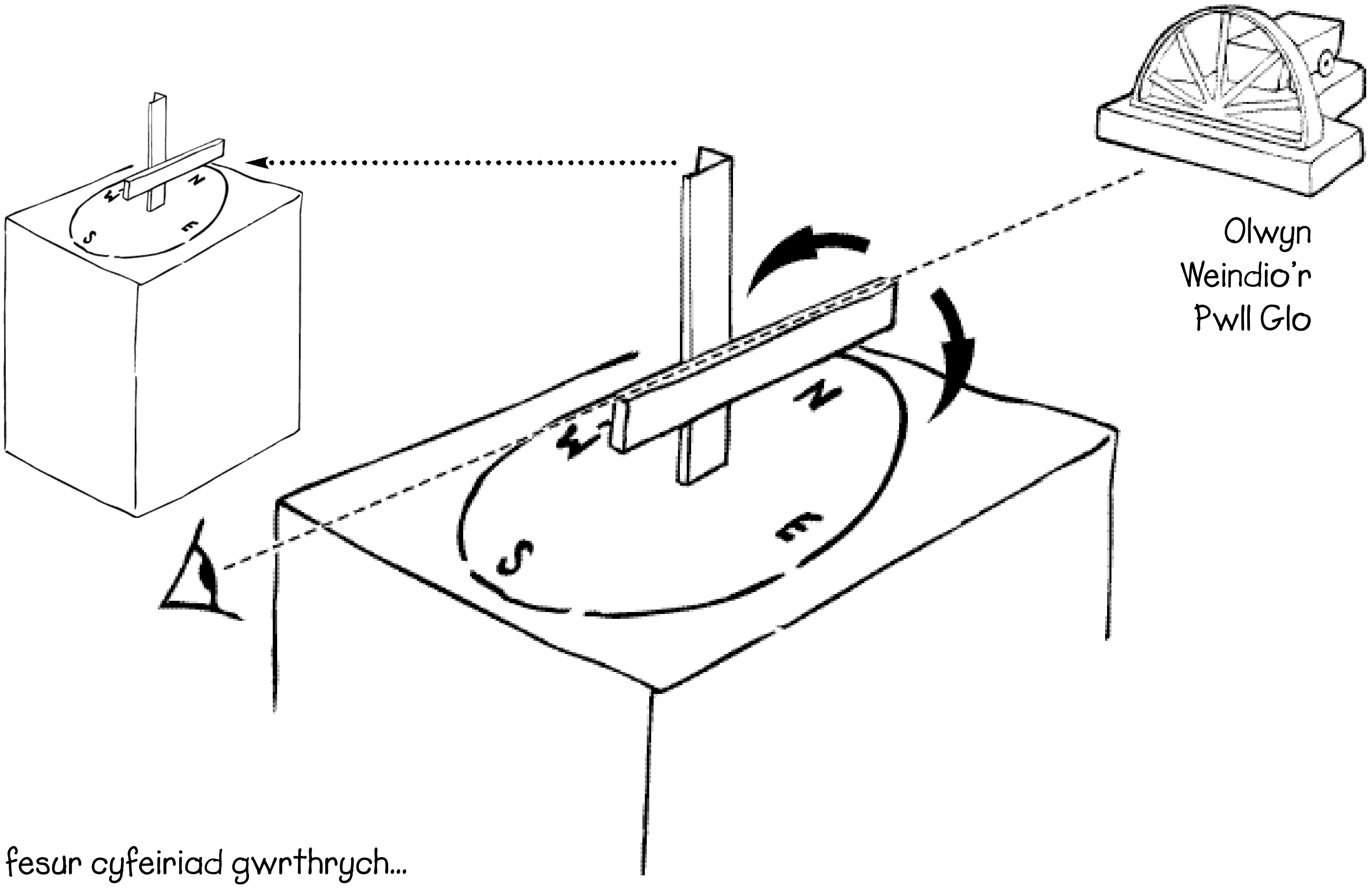

I fesur cyfeiriad gwrthrych...

Trowch y bar nes iddo anelu at olwyn weindio y pwll glo ar ochr arall y dyffryn.

Edrychwch drwy'r rhigol yn y bar i ddarllen cyfeiriad (mewn graddau) y gwrthyrch.

1 Beth yw cyfieriad olwyn weindio'r pwll glo a'r dram glo ar ochr arall y dyffryn?

graddau

2 Tu ôl i chi mae post pren fawr ar ben ei hunan Beth yw ei gyfeiriad?

graddau

3 Gofynnwch i un o'ch cyd-ddisgyblion eistedd ar un o'r stoliau cron sydd gerllaw. Beth yw cyfeiriad eich cyd-ddisgybl?

graddau

4 Dewiswch rhywbeth arall yn y dyffryn a nodwch ei gyfeiriad.

Gwrthrych	Cyfeiriad (graddau)

Enw ____________________

1 Edrychwch ar y 4 stôl gron wedi'u gosod yn y ddaear.

2 Mesurwch gylchedd tair stôl wahanol gan ddefnyddio mesurau ansafonol a safonol.

Stôl	Lled llaw	Centimetrau
A		
B		
C		

3 Nawr ceisiwch gyfrifo diamedr y stôl.

Stôl	Lled llaw	Centimetrau
A		
B		
C		

4 Sut y gwnaethoch gyfrifo diamedr y stôl

5 A wnaethoch sylwi ar batrwm rhwng diamedr a chylchedd y stôl?

Enw

Ffracsiynau

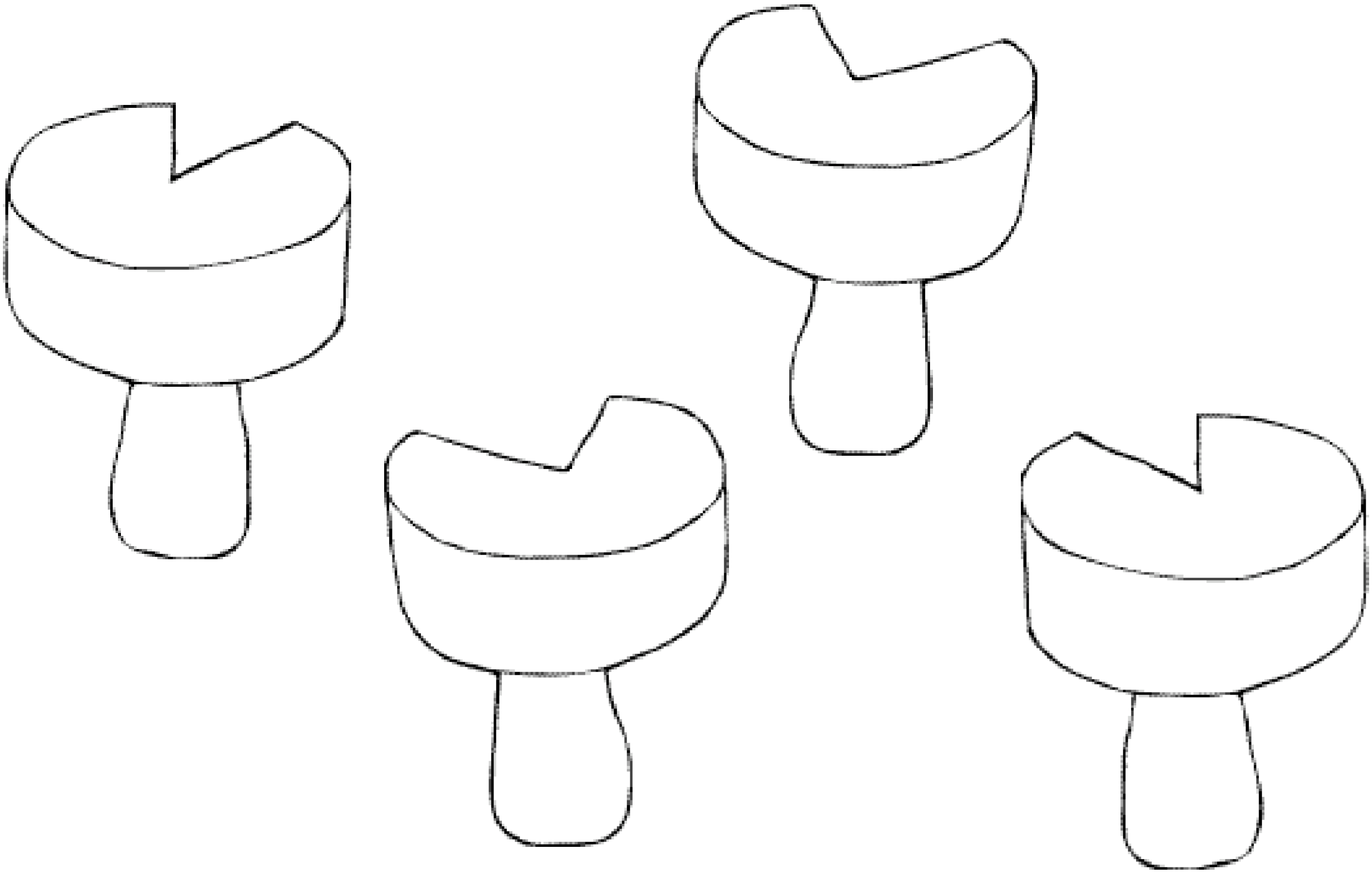

Edrychwch ar y 4 stôl pren gyda'r darnau wedi eu torri allan (A, B, C,D).

Pa siâp rydych yr cario sy'n ffitio i mewn i'r darnau coll?

Ysgrifennwch y ffracsiynau neu'r onglau (graddau) sy'n ffitio.

Stoliau	A	B	C	D
Ffracsiynau				
Canrannau				

Enw ______________________________

Y glwyd grom wrth bont yr afon...

1 Mesurwch y postyn byrraf a'r hiraf.

Byrraf... ______ cm. Hiraf... ______ cm.

Beth yw'r gwahaniaeth mewn hyd? ______ cm.

2 Allwch chi gyfrifo cyfanswm hyd y pren sydd ei angen arnoch i wneud y glwyd hon? (efallai na fydd angen i chi fesur pob darn o bren).

Cyfanswm hyd y pren sydd ei angen arnoch... ______ metrau

3 Sawl gwahanol ddull y gallwch chi feddwl amdano? ______

Gellir gofyn cwestiynau ar lafar. Er enghraifft...
Hyd y postyn?
Nifer y polion?
Y gwahaniaeth rhyngddynt?
Faint sydd dros ben o ddarn o bren 1.5 metr o hyd?

A oes unrhyw un yn eich grŵp yr un taldra ag un o'r pyst? ______

Enw ______

O amgylch y Llyn

Mesur Cyflymder y Dŵr

1 1 Sut allwch chi fesur cyflymder y dŵr?

A oes gennych yr adnoddau hyn....

Stopwatsh
Ffon lolipop

Pwysig
Cofiwch sefyll tu ôl i'r llinell goch ar y bont.

Pont gerrig	Pont bren
eiliadau	eiliadau

2 A oes gwahaniaeth rhwng y cyflymder y mae'r ffon lolipop yn teithio?

3 Allwch chi awgrymu rheswm am hyn?

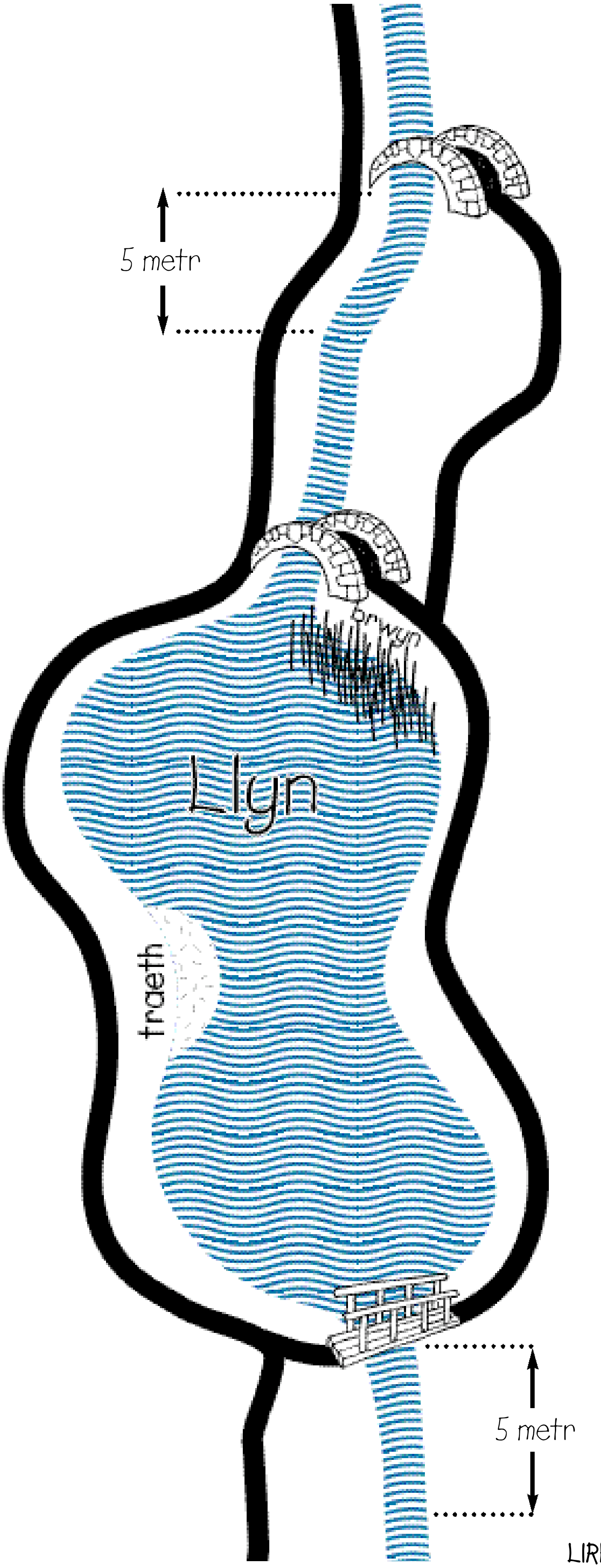

Enw

O amgylch y Llyn

Perimedr y Llyn

1 Mae angen i chi fesur y pellter o amgylch y llyn gan ddefnyddio unedau mesur safonol ac ansafonol.

Cymerwch yr un daith bob tro. Rhannwch eich grŵp yn ddau..

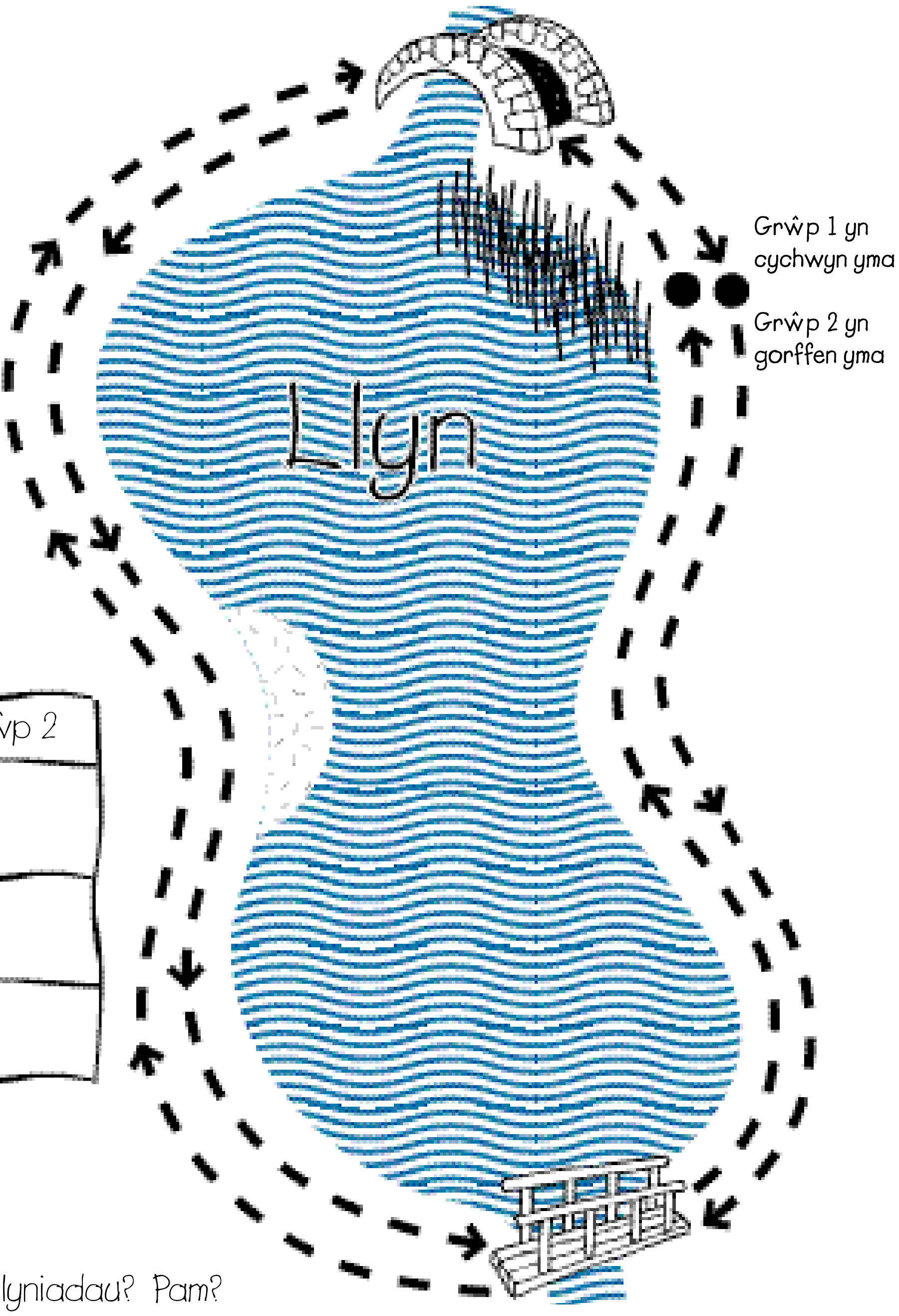

2 **Cofnodwch eich canlyniadau**

Grwpiau	Grŵp 1	Grŵp 2
Olwyn Droi (m)		
Cam/cam bras		
Gwahaniaeth		

3 A oes unrhyw wahaniaeth yn y canlyniadau? Pam?

____

____

____

____

Gallwch fynd â'ch canlyniadau yn ôl i'r ysgol i'w troi mewn i graffiau.

Enw ________________________

O amgylch y Llyn

1

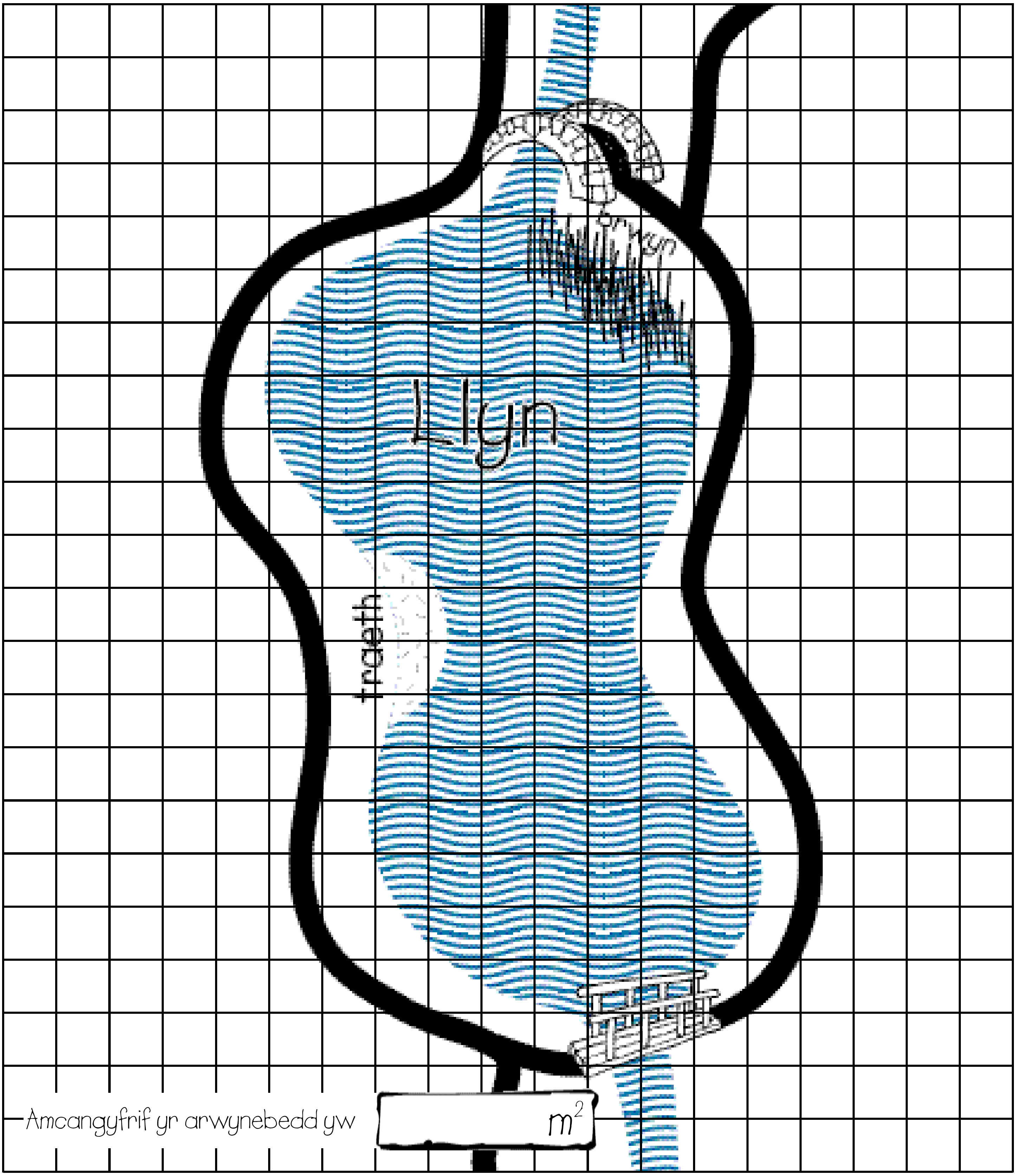

Amcangyfrif yr arwynebedd yw m^2

Enw ____________________

Grisiau

Gan ddefnyddio'r grisiau ger bloc y toliedau defnyddiwch eich sgiliau amcangyfrifo.

1 Amcangyfrifwch faint o risiau a geir. Peidiwch â'u cyfrif. ☐

Nawr cyfrwch y grisiau.. ☐

A oedd eich ateb yn

Union ☐ Agos ☐ Ymhell ohoni ☐

2 Amcangyfrifwch uchder y grisiau o'r top i'r gwaelod. ☐

Allwch chi feddwl am ffordd o gyfrifo uchder y grisiau heb fesur pob un ohonynt?
Cliw: Mesurwch uchder un gris.

Fy ateb yw ☐ cm/m

Enw ______________________

Safle a Chyfeirnod Grid

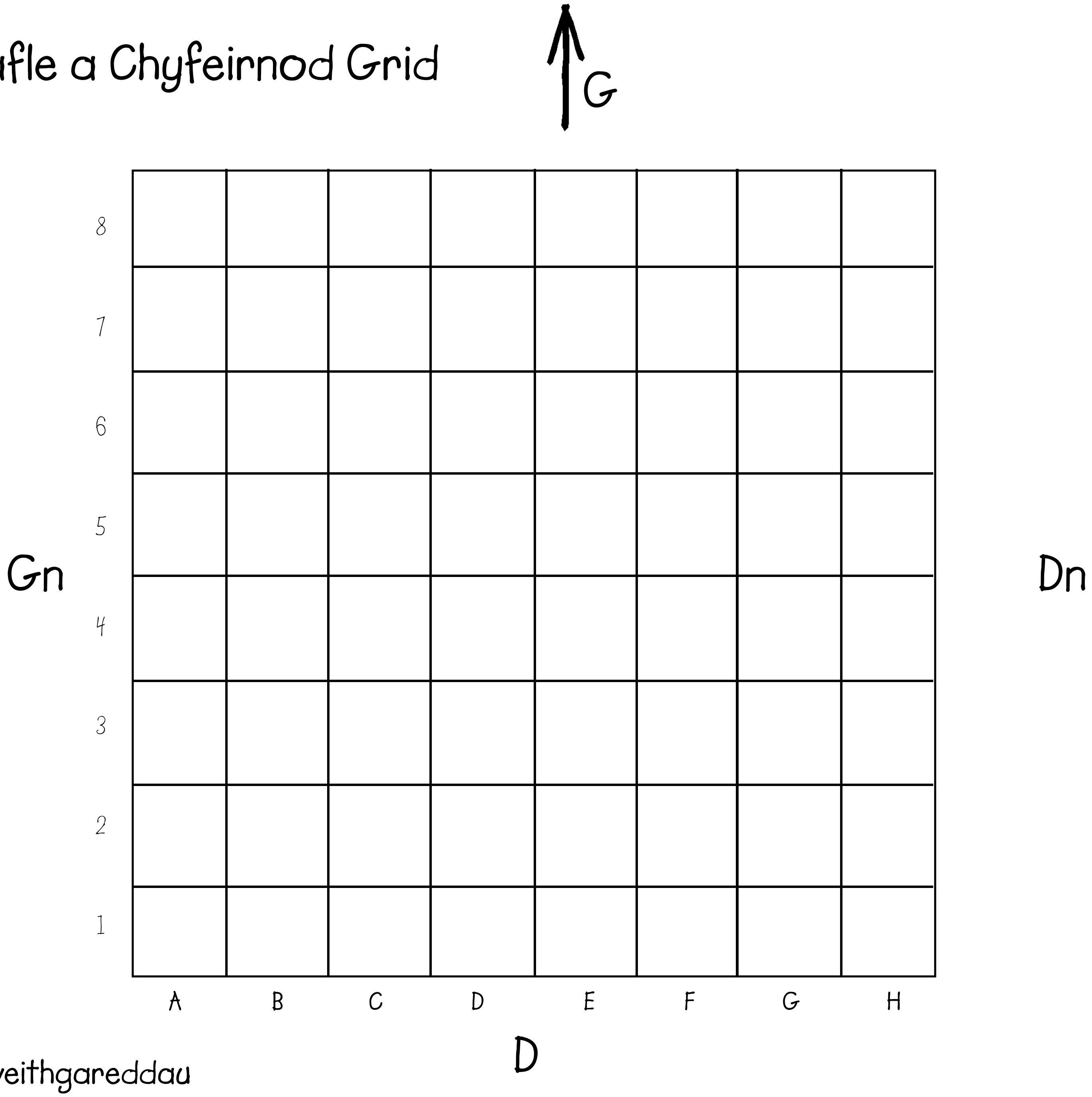

Gweithgareddau

1. Dywedwch y cyfeirnod grid, naill ai llythyren/rhif neu 4 ffigur gan ddibynnu ar allu. Bydd plentyn yn sefyll ar y grid.
2. Mewn pâr, gydag un plentyn yn rhoi cyfarwyddiadau, cyfrifwch y llwybrau ar draws y grid gan ddefnyddio 4 pwynt y cwmpawd - troi i'r dde/chwith, camu ymlaen (e.e. 2 sgwâr i'r gogledd, trowch i'r chwith, 3 cham ymlaen ac ati.)
3. Rhowch 2 neu 4 o blant i sefyll ar y grid. Eraill i roi cyfarwyddiadau fel y bydd un plentyn yn glanio yn un o'r sgwariau eraill gan ddefnyddio cyfeirnodau 4 ffigur.

Gall athrawon addasu'r gweithgareddau.

Enw ______________________________

Bwrdd gwyddbwyll

Safle a Chyfeirnod Grid

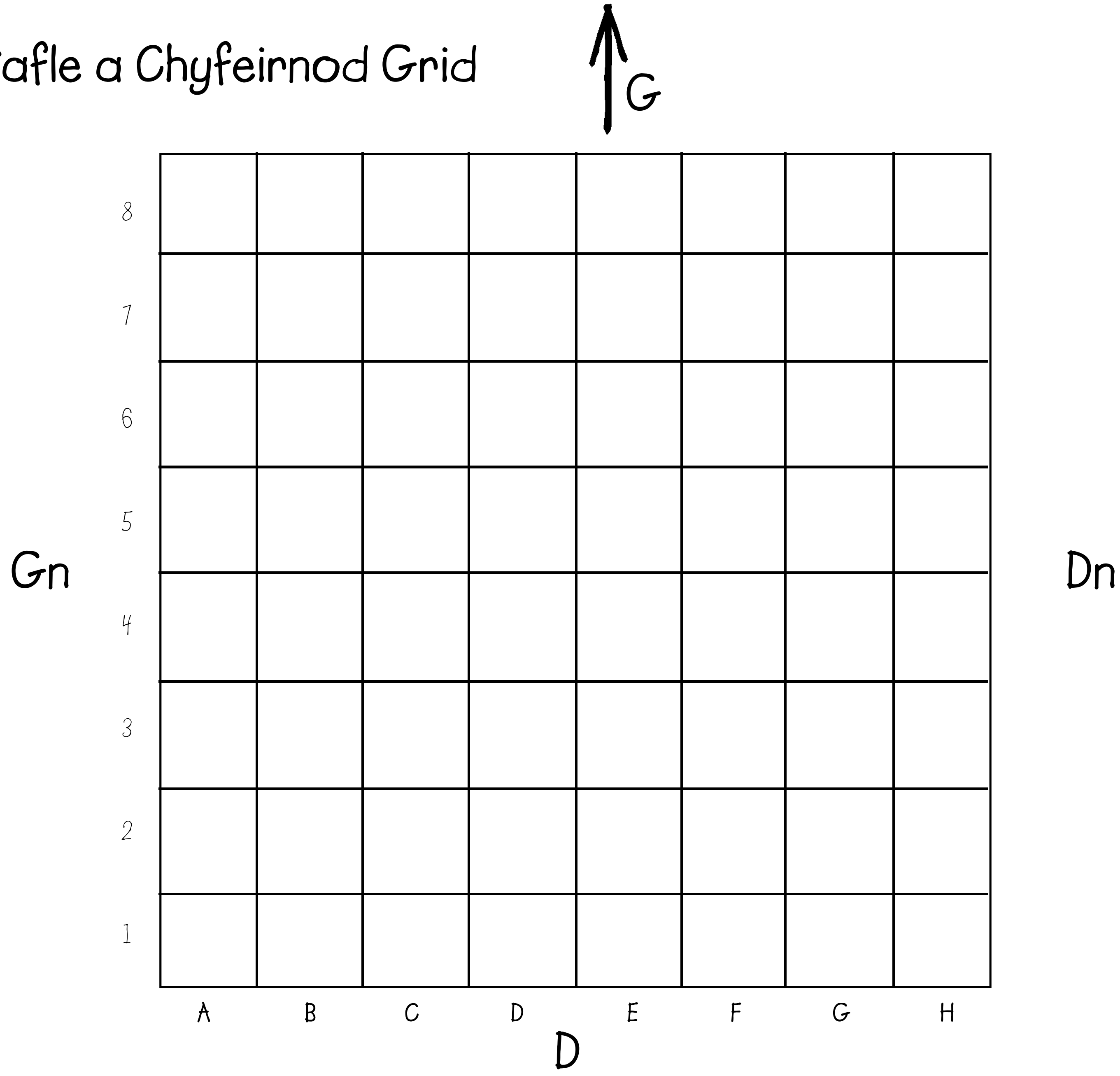

Gweithgareddau i blant mwy abl – gan ddefnyddio cyfeirnodau 4 ffigwr

DS. Fe fydd unrhyw gyfeirnod 4 ffigwr bob tro'n cyfeirio at gornel gwaelod chwith y sgwâr.

1 Galwch allan gyfeirnod 4 ffigwr (y rhifau ar hyd y gwaelod yn gyntaf ac yna'r rhifau fertigol), gan ofyn i ddisgybl sefyll ar sgwâr hynny 'r grid.

2 Mewn parau, gan ddechrau o gyfeirnod grid 0014 ar waelod chwith y grid, mae un disgybl yn rhoi cyfarwyddiadau (e.e. 2 sgwâr i'r G, trowch i'r chwith, 3 sgwâr ymlaen ayb.) er mwyn i'r disgybl arall symud ar draws y grid i sgwâr ddewisol ar yr ochr gyferbyn.

3 Gwnewch i 2 neu 4 disgybl ddewis sgwâr a sefyll arno. Mae'r lleill yn rhoi cyfarwyddiadau i 'traciwr' (i'w ddewis) symud ar draws y grid o sgwâr 0014 fel bod ef/hi'n glanio yn un o'r sgwariau llawn i 'ddal' y disgybl hynny drwy ddatgan cyfeirnod 4 ffigwr y sgwâr.

Enw ______________________

Bwrdd gwyddbwyll

Cyfesurynnau

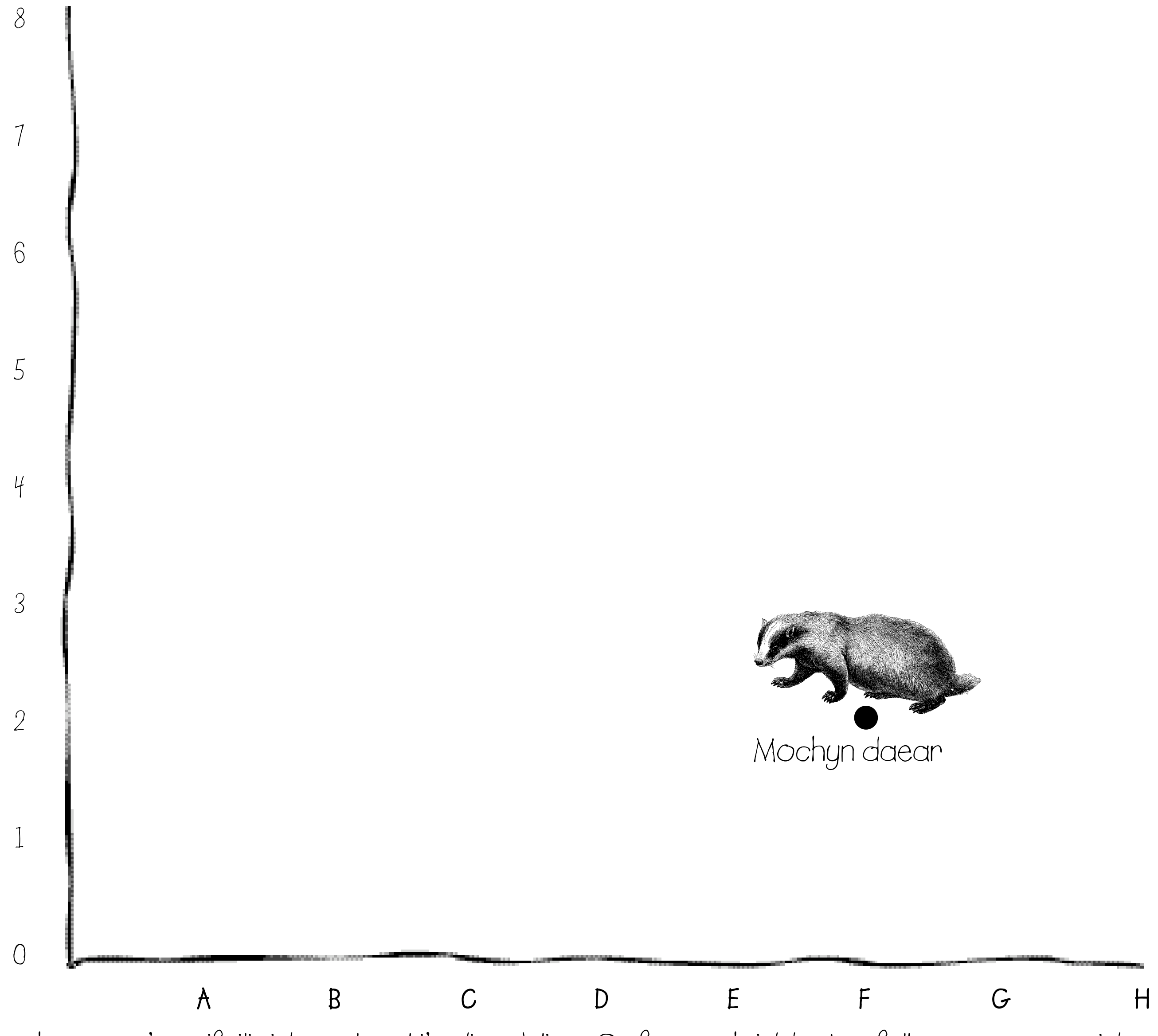

Rhowch enwau'r anifeiliaid can lynol i'r disgyblion. Gofynnwch iddynt sefyll unman ar y grid. Ysgrifennwch gyfesurynnau'r creaduriaid hyn.

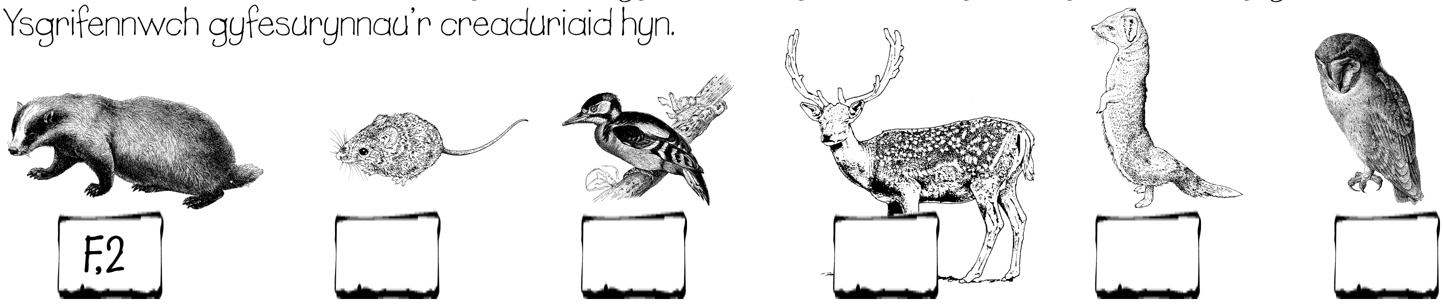

Symudwch y disgyblion i'r cyfesurynnau canlynol. Ysgrifennwch ba anifail sydd ar y cyfesurynnau hyn.

D,1 ______ A,7 ______ C,4 ______ G,6 ______ A,2 ______ D,8 ______

Enw ______________________

Onglau

Edrychwch ar y bloc toiledau yn ofalus.

Allwch chi weld unrhyw onglau, sy'n fwy neu'n llai nag ongl sgwâr.
Ble cânt eu defnyddio? Gwnewch lun o rai ohonynt.

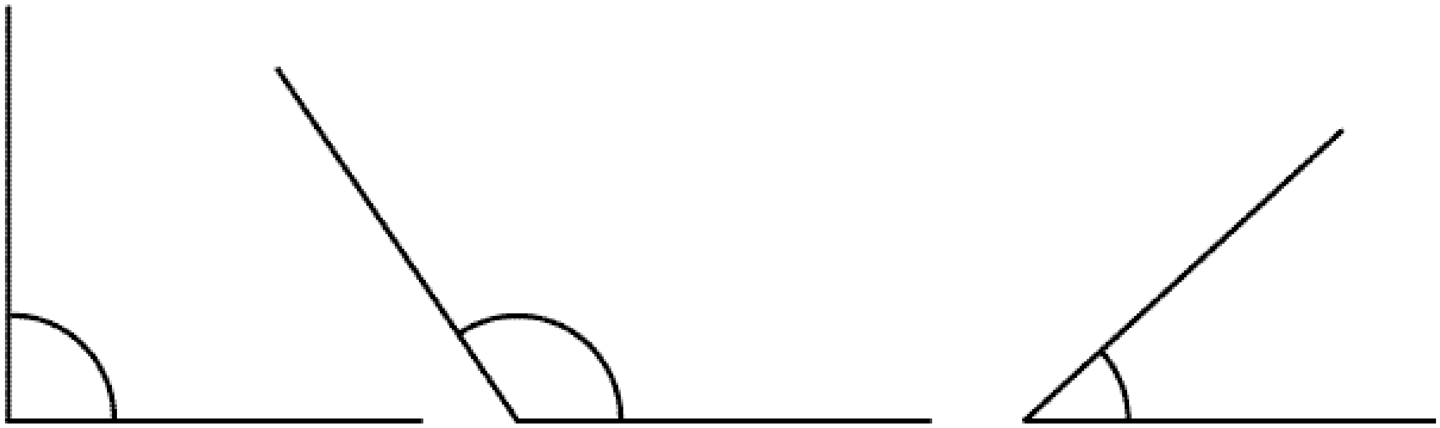

Ongl sgwâr
90°

Aflem
Mwy na 90°

Lem
Llai na 90°

Enw ______________________

Siapiau a phatrymau

Patrymau sgwarog yn y Bloc Toiledau

Ceir nifer o batrymau sgwarog yn yr adeilad hwn.

Lluniwch wahanol enghreifftiau o batrymau a ddefnyddir.

COFIWCH: mae patrwm sgwarog yn un ble mae siapiau yn ffitio i'w gilydd heb unrhyw fylchau o gwbl.

1

2

3

Enw

Siapiau 2D a 3D yn y Bloc Toiledau

Edrychwch yn ofalus ar y bloc toiledau. Nodwch ba siapiau 2D a 3D y gallwch eu gweld

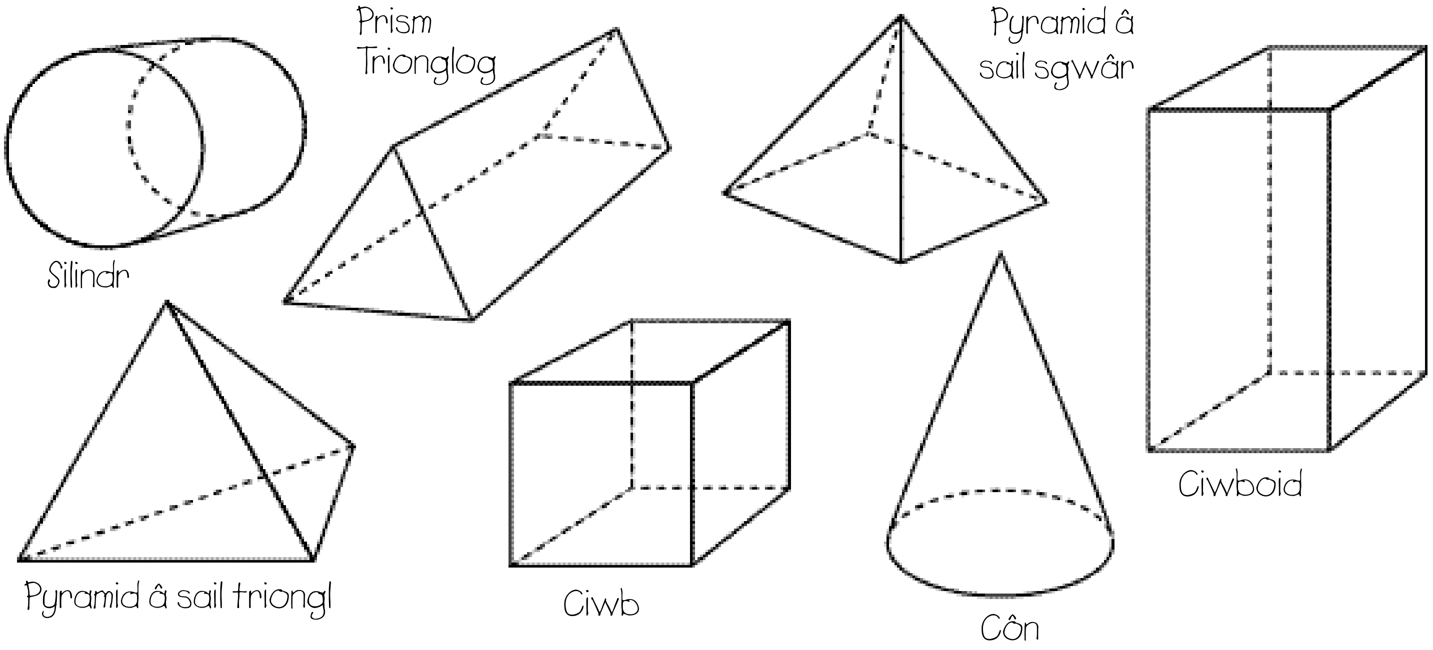

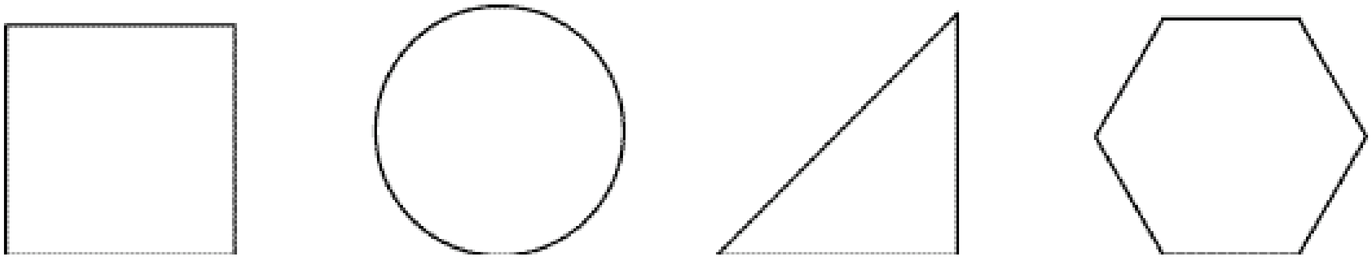

Sut y defnyddir y gwahanol siapiau?

____

____

____

____

____

____

____

Enw ______________________

Llinellau Llorweddol, Fertigol a Chroes yn y Bloc Toiledau

Edrychwch yn ofalus ar y braslun o'r Bloc Toiledau.

Allwch chi nodi'r llinellau llorweddol, fertigol a chroes.

Allwch chi ddod o hyd i enghreifftiau o linellau paralel?

Pa linellau sy'n berpendicwlar i eraill?
COFIWCH: Llinellau perpendicwlar yw rhai sy'n ymuno ar ongl 90º i'w gilydd.

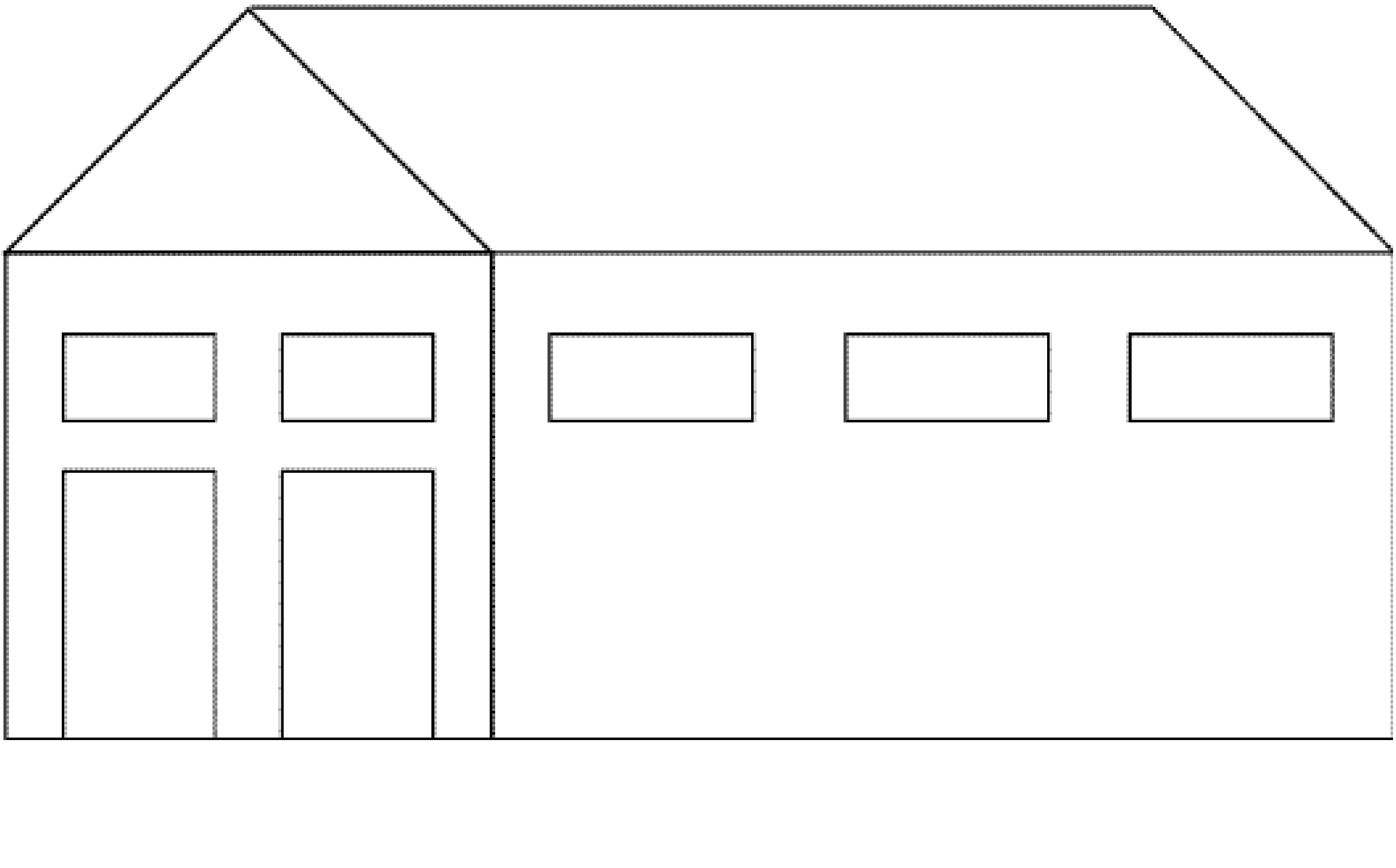

Enw ______________________

Seiloffon

1 Edrychwch ar y Seiloffon Mawr i weld sut mae wedi'u adeiladu.
A yw'n edrych fel y rhai yr ydych wedi'u gweld?

Edrychwch ar y pren. Ydych chi'n meddwl fod y cyfan ohono wedi dod o'r un goeden?

Tarwch bob darn o bren. A yw pob un yn gwneud yr un sŵn?

Allwch chi awgrymu rheswm pam?

2 Cwblhewch y brawddegau hyn

Y bar hiraf sy'n gwneud y sŵn

Y bar byrraf sy'n gwneud y sŵn

A yw'r gosodiadau hyn yn wir bob amser?

3 Cyfansoddwch eich alaw fer eich hun.

Enw